

TRANSPORTNO OSIGURANJE

APELACIONI SUD, Poitiers

Presuda od 7.VII 1971.

Hélène Gorrin c/a Cie
d'assurances Le Continent

Osiguranje broda - Raskid i suspenzija ugovora zbog neplaćene premije - Forma obavijesti o raskidu ugovora - Osiguratelj ima pravo ugovoriti da će moći raskinuti ugovor ako mu premija o dospelosti ne bude plaćena - Za valjanost raskida ugovora od osigurateljeve strane zbog neplaćene premije, potrebno je da osiguratelj dokaže da je obavijest o raskidu osiguranik primio, a nije dovoljan samo dokaz da je ta obavijest poslana - Osiguratelj se ne može pozivati na suspenziju ugovora zbog neplaćene premije ako, protivno uvjetima police, nije osiguranika u navedenom roku u polici, obavijestio da će u slučaju neplaćanja premije ugovor biti suspendiran - Kad osiguratelj bez prigovora primi uplatu zakašnjele premije, smatra se da je pristao na produženje ugovora o kojem se stranke spore, pa makar iz naplate nije vidljivo na koju se policu isplata odnosi

Tužitelj je vlasnica broda koja je s tuženim osigurateljem zaključila ugovor o osiguranju svoga broda. Ugovor je bio zaključen na vrijeme od 10.XI do 31.XII 1966. Zadnjeg dana trajanja ugovora ugovor je bio produžen na 12 mjeseci računajući od 1.I 1967. s tim da se premija mora platiti u četiri rate.

Medju strankama je nesporno da je tužiteljica prvu ratu premije platila 4.IV 1966. i da je osigurani brod potonuo 15.VII 1967.

Budući da osiguratelj odbija platiti osigurninu, tužiteljica ustaje protiv njega tužbom.

Prvostepeni sud je odbio tužbeni zahtjev, a drugostepeni je tom zahtjevu udovoljio.

Tuženi osiguratelj u svoju obranu navodi slijedeće razloge:

Čl.19. police osiguranja daje osiguratelju pravo da raskine ugovor ako premija o dospelosti ne bude plaćena. Ovaj raskid može uslijediti i putem preporučenog pisma. On je tužiteljici dana 2.XII 1966. uputio preporučeno pismo u kojem ju upozorava da premija mora biti plaćena 1.I 1967, i ujedno joj stavlja do znanja da će snošenje rizika automatski prestati ako toga dana premija ne bude plaćena. Budući da premije nije primio, on je 10.III 1967. tužiteljici uputio preporučeno pismo, s primkom povratnicom, u kojem raskida ugovor o osiguranju. Pismo nije moglo biti uručeno naslovniku, pa ga je osiguratelj koncem ožujka ponovo poslao, ali također bezuspješno, a bila je ostavljena i obavijest o pismu u tužiteljčinom stanu. Prema usvojenoj sudskoj praksi za pravne posljedice opomene dužnika da ispuni svoju obvezu nije potrebno da vjerovnik dokaže da je dužnik primio tu opomenu pismenim putem, već je dovoljno da dokaže da je pismo poslao. Budući da je tužiteljica prvu ratu premije platila tek 26 dana nakon njegove obavijesti o raskidu ugovora, ta uplata ne može nikako ponovo osnažiti već prestali ugovor. Ovo tim prije što u uplati nije bilo navedeno na koje se osiguranje uplata odnosi, pa u tom pogledu osiguratelj nije mogao na odgovarajući način reagirati prema tužiteljici.

Sud ove tuženikove navode nije prihvatio.

Ne može se, kaže sud, prihvatiti tuženikovo stajalište da je za raskid ugovora potrebno samo to da on dokaže da je u tom smislu poslao tužiteljici obavijest, te da nije potrebno dokazivati da je pismo tužiteljici stvarno i predano. Sudska praksa na koju se poziva tuženik odnosi se na opomenu koju vjerovnik šalje dužniku da ispuni svoje dospelje činidbe, a ne i na raskid ugovora. Po svojim pravnim posljedicama jedno je opomena za plaćanje duga, a drugo raskid ugovora. Za ovo drugo je potrebno da se dokaže da je naslovnik pismo primio. Budući da to tuženik nije dokazao ne može se pozivati na raskid ugovora sa svoje strane. Osim toga i činjenica da je bez prigovora primio dio premije dana 8.IV 1967. govori protiv njegovog stajališta. Ako je smatrao da ne zna na što se ta uplata odnosi, morao je zatražiti objašnjenje i na temelju toga donijeti i eventualnu odluku.

Tuženik je nadalje postavio prigovor suspenzije ugovora. Kaže naime da tužiteljica nije platila drugu ratu premije, a prema uvjetima police ugovor se suspendira od časa dospelosti neplaćene premije pa do 00,00 sati onoga dana nakon kojega je premija plaćena.

Prihvaćajući ovu tuženikovu tvrdnju sud nadodaje da je isto tako u polici navedeno da će suspenzija nastupiti pod uvjetom da osiguratelj barem 8 dana unaprijed obavijesti osiguranika da će smatrati ugovor suspendiranim ako mu premija ne bude plaćena o dospelosti. Kako osiguratelj nije dokazao da je takvu obavijest tužiteljici dostavio, ne može se u svoju korist pozivati na suspenziju ugovora.

(DMF 1972, str.85)

B.J.

Bilješka.- Najinteresantnije pitanje koje je raspravljano u gornjoj presudi je suspenzija ugovora o osiguranju. Pod ovim pojmom podrazumijeva se oslobodjenje osiguratelja od dužnosti da snosi rizik pokriven osiguranjem dok suspenzivni razlog traje. Među razloge suspenzije spada, na temelju volje stranaka ili propisa, i neplaćanje premije o dospelosti. Suspenzija, redovito, ne utječe na trajanje ugovora. To znači da će ugovor o osiguranju prestati u predviđenom vremenu bez obzira koliko je suspenzija trajala. Ovo s razloga što suspenzivni razlog pada na stranu osiguranika. Na primjer brod je za vrijeme od godine dana osiguran za plovidbu Mediteranom, a on 8 mjeseci plovi Atlantikom. Ugovor se neće produžiti za 8 mjeseci, premda za toliko vremena osiguratelj nije snosio rizik.

Čini nam se da je drukčija situacija kad je suspenzija nastupila zbog neplaćene premije kao što je to upravo u gornjoj presudi bio slučaj. Dok premija nije plaćena, osiguratelj kad postoji suspenzija ne snosi rizik. Kad se zaostala premija naknadno plati, a pod pretpostavkom da se ugovor ne produžava, osiguratelj bi bio neopravdano obogaćen na osiguranikovu štetu. Primio bi premiju za vrijeme za koje nije imao nikakvih obaveza prema osiguraniku. Mora dakle snositi rizik za vrijeme za koje je premija plaćena računajući to vrijeme od dana uplate. Polazeći s ovog stajališta možemo zaključiti da bi u gornjem sporu premija plaćena 4.IV 1967. za rok od 4 mjeseca pokrivala i rizik koji se dogodio 15.VII iste godine. Sud nije došao, a niti je mogao doći, do ovog zaključka s obzirom da je stao na stajalište da ugovor nije uopće bio suspendiran, pa da je prema tome osiguratelj snosio rizik od 1.I 1967, te da se i plaćena premija odnosi na vrijeme od 1.I do 30.IV 1967.

B.J.